

**PATENDIAMET
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON**

OTSUS nr 1817-o

Tallinn, 03.11.2020

**Kaebus nr 1817 – kaubamärgi
„CARAVAN“ (rahvusvaheline
registreering nr 1274940)
registreerimisest osalise keeldumise
vaidlustamine**

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon, koosseisus Sulev Sulsenberg (eesistuja), Tanel Kalmet ja Priit Lello, vaatas kirjalikus menetluses läbi Ameerika Ühendriikide juriidilise isiku Caravan Tours, Inc. kaebuse Patendiameti otsuse peale kaubamärgi „CARAVAN“ (rahvusvaheline registreering nr 1274940) registreerimisest osalise keeldumise kohta.

Asjaolud ja menetluse käik

27.05.2019 esitas Caravan Tours, Inc. (edaspidi ka kaebaja; esindaja patendivolnik Anneli Kang) tööstusomandi apellatsioonikomisjonile (edaspidi ka komisjon) kaebuse Patendiameti 26.03.2019 otsuse nr 7/R201700387 peale, millega Patendiamet kaubamärgiseaduse (edaspidi KaMS) § 9 lg 1 p-de 2, 3 ja 6 alusel osaliselt keeldus kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimisest klassis 39, nimelt järgmiste teenuste osas:

Klass 39 – Arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad; arranging travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; providing information relating to travel in the field of travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation via a web site; travel guide services by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel information services in relation to travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel route planning in relation to travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel tour conducting by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel tour guide services by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel tour operating by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel tour organizing by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; providing information on travel planning in relation to travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation via a web site; personally escorted travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation.

Komisjon võttis kaebuse menetlusse **12.06.2019**.

Kaebaja vaidlustab Patendiameti otsuse osas, millega Patendiamet keeldus kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimisest klassi 39 teenuste osas. Kaebaja märgib, et Patendiamet keeldus andmast kaubamärgile „CARAVAN“ kaitset klassi 39 teenuste „*arranging for travel visas, passports and travel*

Address:
Toompuiestee 7
15041 Tallinn

Telefon:
627 7942
e-mail: toak@epa.ee

Faks:
645 1342
<http://toak.epa.ee/>

documents for persons traveling abroad“ osas KaMS § 9 lg 1 p-de 2 ja 3 (eristusvõime puudumine ja kirjeldavus) alusel ning klassi 39 ülejäänud teenuste osas KaMS § 9 lg 1 p 6 (tarbija eksitamine) alusel. Kaebaja leiab, et klassi 39 teenuste osas kaubamärgi õiguskaitset välistavaid asjaolusid ei esine, mistõttu on Patendiameti keeldumisotsus põhjendamata ja ebaseaduslik.

Osutades kaubamärgi ekspertiisi menetluses tehtud toimingutele märgib kaebaja, et seoses kaubamärgiga „CARAVAN“ algselt hõlmatud klassi 39 teenuste loendiga – *Arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad; arranging travel tours; providing information relating to travel via a web site; travel guide services; travel information services; travel route planning; travel tour conducting; travel tour guide services; travel tour operating; travel tour organizing; providing information on travel planning via a web site; personally escorted travel tours* – tegi kaebaja Patendiameti esialgse registreerimisest keeldumise teate järgselt 08.05.2018 loendis täpsustusi (täpsustused seisnesid eelkõige loendis reisi- ja transpordivahendite üksikasjalikumas lahtikirjutamises ning karavanidele viitava välistuse – *non-caravan means of transportation* – lisamises). Tehtud täpsustused välistasid kaebaja hinnangul kaubamärgi kirjeldavuse kaubamärgi teenuste loendis sisalduvate teenuste suhtes ja tagasid kaubamärgi eristusvõimelisuse. Patendiamet ei pidanud 18.06.2018 teates täpsustusi siiski piisavaks, et anda kaubamärgile Eestis õiguskaitse. Patendiamet jäi jätkuvalt seisukohale, et kaubamärgile „CARAVAN“ ei saa kaitset anda KaMS § 9 lg 1 p-de 2, 3 ja 6 põhjal, leides, et teenuse „*arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*“ osas on kaubamärk kirjeldav, ülejäänud teenuste osas aga osaliselt kirjeldav ja osaliselt tarbijat eksitav.

Kaebaja märgib, et Patendiamet leidis, et kaubamärk on kirjeldav täpsustatud loendis märgitud transpordivahenditest autode, jalgrataste, busside, kaugreisibussidega seotud teenuste osas, kuna autod ja bussid võivad olla karavani-tüüpi sõidukid, ning et „CARAVAN“ eksitab tarbijat täpsustatud loendis nimetatud ülejäänud transpordivahenditega seotud teenuste osas, mille puhul saab tarbija kaubamärgi „CARAVAN“ põhjal eksitavat infot, eeldades, et pakutakse karavanireise ja karavaniturismi teenuseid, kui tegelikult pakutakse reise, mis ei ole karavanireisid. Kaebaja viitab, et Patendiamet esitas koopiaid sõnaraamatutest sõna „CARAVAN“ tähenduse kohta, kuus näidet Internetist sõna karavan kasutamise kohta eestikeelses tekstis (nendest vaid ühel juhul iseseisvalt, tähenduses matkaauto või haagissuvila; muudel juhtudel liitsõnadega (karavaniturism, karavaniparkla, karavanireis, karavanimatk) ning kolm näidet busside, jalgrataste kohta, millest üks oli ettevõtte CaravanExpert esileht, kust on näha, et isegi matkaautosid rentiv ettevõtte ei kasuta matkaautode, haagissuvilate, autoelamute jne kohta ühelgi juhul sõna karavan. Kaks ülejäänud näidet olid ingliskeelsed ega toetanud kaebaja hinnangul kuidagi Patendiameti seisukohti tähise „CARAVAN“ Eestis registreeritavuse kohta.

Kaebaja vaidles oma 22.10.2018 kirjaga Patendiametile vastu, esitades väljavõtted eesti keele sõnaraamatutest sõna *karavan* kohta, millest tulenevalt seostub kaebaja hinnangul tarbijate jaoks tähis „CARAVAN“ eelkõige eksootiliste maade või reisidega, ja mitte üksnes karavanireisidega. Lisaks leidis kaebaja, et kuna kaubamärgi teenuste loendit oli täpsustatud, et välistada haagissuvila või matkaauto-tüüpi sõidukitega seotud reise, olid Patendiameti seisukohad kaubamärgi kirjeldavuse kohta põhjendamatud. Kaebaja vaidles Patendiametile vastu ka KaMS § 9 lg 1 p 6 kohaldamise suhtes, viidates sõna „CARAVAN“ tõenäolisele tajumisele Eesti tarbijate poolt, mis ei anna kaebaja hinnangul alust üheselt ja selgelt eeldada tarbija eksitamist, rõhutades, et KaMS § 9 lg 1 p 6 rakendamise eelduseks on tarbija tegelik eksitamine või piisavalt suur tarbija eksitamise oht. Lisaks viitas kaebaja kaubamärgi rahvusvahelise iseloomule – kaubamärk on esitatud registreerimiseks või registreeritud rohkem kui 50-s riigis, sh paljudes Euroopa riikides. Kaebaja esitas Patendiametile näiteid kaubamärgi registreerimisest erinevates riikides (Läti, Leedu, Ühendkuningriik).

Patendiamet omakorda vastas kaebajale 21.11.2018, vaidles kaebaja seisukohtadele vastu ja jäi varasemate seisukohtade juurde. Kirja lisas kordas Patendiamet varem esitatud sõnaraamatuväljavõtet „CARAVAN“ tähenduse kohta ja esitas lisanäiteid sõnade *karavan* ja *caravan* kasutamise kohta erinevates tekstides.

Kaebaja vastas Patendiametile 22.01.2019, selgitades täiendavalt varasemaid seisukohti. Kirja lisas esitas kaebaja Patendiametile lisaks varem esitatud näidetele kaubamärgi muudes riikides registreerimise kohta tõendid rahvusvahelise kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimise kohta Horvaatias, Prantsusmaal, Rootsis, Saksamaal, Soomes ja Taanis.

Patendiamet saatis 26.03.2019 kaebajale rahvusvahelise kaubamärgi „CARAVAN“ osalise registreerimise ja osalise registreerimisest keeldumise otsuse. Otsuse kohaselt on Patendiamet muu hulgas seisukohal, et tähisele „CARAVAN“ ei saa anda õiguskaitset teenuste „*Arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*“ osas KaMS § 9 lg 1 p 3 alusel.

Kaebaja märgib, et Patendiameti seisukohtadest nähtuvalt ei taju tarbija reisidokumentide korraldamisel sõna „CARAVAN“ kaubamärgi funktsioonis, vaid tajub seda tähisena, mis kirjeldab nimetatud teenuste puhul teenuste liiki, omadusi, näidates karavanireisi korraldamist koos sinna juurde kuuluvate dokumentidega. Kaebaja viitab, et Patendiamet tugineb ingliskeelse sõna „CARAVAN“ eestikeelsele tähendusele *haagis, haagissuvila, autoelamu, reisimiseks kohandatud vanker või mootorsõiduk*. Patendiamet leiab, et Eesti tarbijad saavad reisidokumentide vormistamise teenuste tähistamisel sõnaga „CARAVAN“ aru, et tegemist on karavanireiside, -turismiga, kuna ingliskeelse sõna *caravan* üks eestikeelseid vasteid on *karavan*, tähenduses *matkaauto, haagissuvila*. Kaebaja seevastu rõhutab, eestikeelse sõna *karavan* tähendus on Eesti keele seletava sõnaraamatu (EKSS) kohaselt esiteks *läbi kõrbe vm. asustamata ala liikuv inimeste ja kaamelite, harvemini muude veoloomade voor* ning teiseks *pikk rodu üksteise järel liikuvaid laevu, autosid vm. liiklusvahendeid*. Eesti õigekeelsussõnaraamatu (ÕS) kohaselt on sõna *karavan* tähendus *killavoor (ida- ja lõunamaades); pikk sõidukirodu*. Kaebaja toonitab seejuures, et eraldi tuuakse ÕS-is välja, et sõna *karavan* ei soovitata tähenduses *auto- v haagissuvila*.

Kaebaja peab rahvusvahelise registreeringu „CARAVAN“ puhul tõenäoliseks, et tarbija seostab tähist „CARAVAN“ karavaniga sõna esmases, kõige üldisemas eestikeelses tähenduses, seda eriti arvestades sõnade äärmiselt sarnast hääldust ja kirjaipilti. Seetõttu on tähis „CARAVAN“ reisidokumentide vormistamise teenuste kontekstis kaebaja hinnangul pigem viide eksootilistele maadele või reisidele, ja mitte üksnes haagissuvilate või matkaautodega tehtavate reiside dokumentide vormistamisele. Kaebaja leiab, et seda seisukohta toetavad Patendiameti poolt kirjavahetuse käigus kaebajale saadetud lisad, mille kohaselt Eesti tarbija kasutab ingliskeelse sõna *caravan* eestikeelse vastena *matkaauto* tähenduses eelkõige eestikeelseid sõnu *haagis, haagissuvila, autoelamu, matkaauto*. Kaebaja osutab, et Patendiameti 18.06.2018 kirja lisas saadetud CaravanExperti kodulehelt on näha, et isegi matkaautosid rentiv ettevõtte ei kasuta matkaautode, haagissuvilate, autoelamute jne kohta ühelgi juhul sõna *karavan*. Eestikeelne sõna *karavan* on küll kasutusel liitsõnades, nt *karavaniparkla, karavanireis, karavanimatk*, ent kuna sõna esimene, kõige levinum ja juurdunud tähendus on seotud karavaniga selle traditsioonilises tähenduses (*kaameli*)*karavan*), ei taju kaebaja hinnangul tarbija, kes on piisavalt informeeritud, mõistlik ja tähelepanelik, kaubamärki „CARAVAN“ reisidokumentide vormistamise kontekstis teenust kirjeldava tähisena, vaid kaudse viitena eksootilistele maadele või reisidele. Seega on alusetu rakendada kaubamärgi „CARAVAN“ teenuste loendis sisalduvate reisidokumentide vormistamise teenuste osas KaMS § 9 lg 1 p-s 3 sätestatut.

Lisaks on Patendiamet kaevatava otsuse kohaselt seisukohal, et tähisele „CARAVAN“ ei saa anda õiguskaitset teenuste „*Arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*“ osas ka KaMS § 9 lg 1 p 2 alusel, lähtudes eeldusest, et tarbija tajub tähist „CARAVAN“ reisidokumentide vormistamise teenuste osas üksnes kirjeldava tähisena (dokumentide vormistamine *matkaauto* või *haagissuvilaga* reisimisel) ja kirjeldavatel tähistel puudub eristusvõime. Kaebaja märgib, et on eelnevalt selgitanud, et tänu sõna *karavan* üldisele, juurdunud tähendusele (*läbi kõrbe vm. asustamata ala liikuv inimeste ja kaamelite, harvemini muude veoloomade voor*), ja tänu sellele, et ingliskeelse sõna *caravan* eestikeelse vastena *matkaauto* tähenduses kasutatakse sõna *karavan* iseseisvalt (st väljaspool liitsõnu) harva, ei taju tarbija tähist „CARAVAN“ reisidokumentide korraldamise teenustega seoses kirjeldavana. Kaebaja ei pea tõenäoliseks, et teenuse „*Arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*“ osas teeb tarbija, kes pöördub reisikorraldaja poole reisidokumentide saamiseks, tähise „CARAVAN“ suhtes järelduse, et teenus puudutab vaid karavanireisidega seotud reisidokumente. Sõna *caravan* ei kirjelda seetõttu kaebaja hinnangul kuidagi eelnimetatud teenust, ja selle juurdunud eestikeelne tähendus *karavan* tekitab tarbijas pigem muid assotsiatsioone, mistõttu on „CARAVAN“ näol tegemist eristusvõimelise kaubamärgiga KaMS § 9 lg 1 p 2 tähenduses, st kaubamärk on võimeline määratlema reisidokumentide vormistamise teenuseid kaebajalt pärinevana ja eristuvana muudest samaliigilistest kaupadest ja teenustest.

Ülejäänud klassi 39 teenuste osas on Patendiamet kaevatavast otsusest nähtuvalt seisukohal, et kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimine nende teenuste tähistamiseks on vastuolus KaMS § 9 lg 1 p-ga 6. Patendiamet leiab, et teenuste osas, mida osutatakse mitte *matkaauto-tüüpi vahenditega*, on tähis „CARAVAN“ tarbijaid eksitav. Kaebaja viitab, et Euroopa kohtupraktika kohaselt (nt Euroopa Kohtu otsused C-259/04, p 47; C-87/97, p 41) on eksitamise alusel registreerimisest keeldumise eelduseks tegelik eksitamine või tarbijate eksitamise piisavalt suure ohu olemasolu. Kaebaja märgib, et on eelnevalt selgitanud tähise „CARAVAN“ tõenäolist tajumist tarbijate poolt (tähis „CARAVAN“ kui viide eksootilistele, kaugetele reisidele), mis kaebaja hinnangul ei võimalda eeldada tarbija eksitamist KaMS § 9 lg 1 p 6 mõttes. Kaebaja märgib ka, et lisaks kinnitab Euroopa praktika, et eksitamise tõenäosuse hindamisel on väga otsustavad kauba turustuskanalid ja tarbijale pakkumise viis. Nii võib esile tuua Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti (EUIPO) hiljutised kaubamärgi registreerimisest

keeldumise otsused tarbija eksitavuse klausli põhjal, näiteks 07.02.2019 otsus kaubamärgi „HONEST COFFEE“ registreerimisest keeldumise kohta kaupade *kakao ja kohvi aseained* (mis ei ole kohv) osas või 04.01.2019 otsus kaubamärgi „HAPPY COCONUT“ registreerimisest keeldumise kohta *mandlipiimal põhinevate jookide* osas. Kaebaja hinnangul ei ole juhus, et suur osa otsuseid, mis tehakse tarbija eksitamise klausli alusel, puudutavad toiduaineid, mis on tundlik kaubagrupp ja kus tarbija teeb valiku kiirelt leti ees, kaupadesse pikalt süvenemata. Samas leiab kaebaja, et käesoleval juhul on tarbijal alati selge arusaam, mida ta ostab, kusjuures enamikel juhtudel suhtleb tarbija otse teenuse pakkujaga enne teenuse ostmist (nt reisi broneerimist) – see tähendab, et täielikult on välistatud tarbija tegelik eksitamine või oht, et tarbijat eksitatakse kaubamärgi „CARAVAN“ kasutamisel reisiteenuste tähistamisel. Ülaltoodu põhjal peab kaebaja käesoleval juhul alusetuks KaMS § 9 lg 1 p 6 rakendamist.

Kaebaja märgib lisaks, et kogu otsusele eelnenud kirjavahetuse käigus ei toonud kumbki pool erilisi asjaolusid, mis võiksid mõjutada klassi 39 teenuseid, mille osas on Patendiamet teinud kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsuse, kuidagi muul viisil võrreldes klassi 41 teenustega, mille suhtes on Patendiamet teinud kaubamärgi registreerimise otsuse. Kaebaja hinnangul on mõlemal juhul tegemist reisimisega seotud teenustega – ühel juhul on tegemist reisi- ja puhkuse teemaliste ning vaba aega puudutavate tegevuste kohta online-artiklite, fotode, videote avaldamisega veebilehel (v.a matkaauto, haagissuvilaga reisimise-teemalised) (klass 41), teisel juhul reisikorraldamis-, reisiinfo-, reisisaateenuste pakkumisega (v.a matkaauto, haagissuvilaga reisimine) (klass 39). Kaebaja jääb seisukohale, et nii nagu ei esine kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluseid klassi 41 teenuste osas, ei esine neid ka klassi 39 teenuste osas. Kaebaja viitab, et komisjon on varem märkinud (nt komisjoni otsus 1530-o), et haldusdokument peab olema selge ja arusaadav. Käesoleval juhul ei ole kaebaja hinnangul Patendiameti otsuse põhjal arusaadav, mis on tinginud reisiteenuste erineva käsitluse.

Kaebaja soovib ühtlasi rõhutada oma kaubamärgi rahvusvahelist iseloomu, s.t kaubamärk on esitatud registreerimiseks või registreeritud rohkem kui 50-s riigis, sh paljudes Euroopa riikides. Patendiametiga peetud kirjavahetuse käigus on kaebaja esitanud (kaebaja 22.10.2018 ja 22.01.2019 kirjade lisad) Patendiametile tõendid rahvusvahelise kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimisotsuste kohta Ühendkuningriigis, Lätis, Leedus, Horvaatias, Prantsusmaal, Rootsis, Saksamaal, Soomes ja Taanis. Neist eriti märkimisväärseks peab kaebaja registreeringut Ühendkuningriigis (kaebaja märgib, et tema Ühendkuningriigi registreeringu loend on täpsustatud, ja erineb pisut Eesti täpsustatud loendist, ent põhimõtteliselt on see sarnane Eesti loendiga). Seega on kaubamärk „CARAVAN“ esialgse või täpsustatud loendiga otsustatud registreerida enamikes märgitud Euroopa Liidu liikmesriikides (9-s riigis 17-st). Kaebaja märgib, et on käesolevaga komisjonile esitanud veel ka täiendava loendi kaubamärkide „CARAVAN“ ja „CARAVAN TOURS“ registreerimistaotluste või registreeringute kohta üle maailma.

Kaebaja osutab, et Eestis kui Euroopa Liidu liikmesriigis kehtib direktiiv (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, millest tulenevalt on asjakohane ka teiste liikmesriikide praktika. Kaebaja hinnangul loob asjaolu, et nii paljudes EL riikides on rahvusvaheline kaubamärk „CARAVAN“ saanud õiguskaitse, eelduse, et kaubamärk on registreeritav ka teistes EL liikmesriikides, sh Eestis. Vaid juhul, kui Eesti osas kehtiksid mingisugused erilised asjaolud, saaks see olla teisiti. Käesoleval juhul ei ole selliseid asjaolusid kaebaja hinnangul esile toodud ega ole ka põhjust arvata, et Eesti tarbijad on vähem teadlikud või tähelepanelikud kui tarbijad naaberriikides.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KaMS § 70 lg-st 2, § 9 lg 1 p-dest 2, 3 ja 6 (taotluse esitamise ajal kehtinud KaMS redaktsioon), KaMS § 41 lg-test 1 ja 6 ning tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse (TÕAS) § 61 lg-st 1 ja lg 2¹ p-st 1 palub kaebaja komisjonil kaebus täielikult rahuldada, tühistada osaliselt Patendiameti 26.03.2019 otsus, nimelt tühistada Patendiameti otsus kaubamärgi „CARAVAN“ (rahvusvaheline registreering nr 1274940, reg järjekorranumber R201700387) registreerimisest keeldumise kohta klassi 39 teenuste osas ning kohustada Patendiametit jätkama menetlust komisjoni otsuses nimetatud asjaolusid arvestades.

Kaebusele on lisaks riigilõivu tasumise maksekorraldusele lisatud kaevatav Patendiameti 26.03.2019 otsus nr 7/R201700387, rahvusvahelise registreeringu nr 1274940 ekspertiisi käigus Patendiametiga peetud kirjavahetus koos lisadega, kaubamärkide „CARAVAN“ ja „CARAVAN TOURS“ registreeringute ja registreerimistaotluste loend üle maailma.

12.07.2019 esitas Patendiamet komisjonile oma seisukoha kaebuse kohta. Patendiamet vaidleb kaebusele vastu ja leiab, et ameti otsus kaebaja kaubamärgi osalise registreerimise ja osalise registreerimisest keeldumise kohta on seaduslik ja põhjendatud.

Patendiamet selgitab, et klassi 39 teenuste „*arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*“ osas ei saa kaubamärki „CARAVAN“ registreerida, kuna KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaselt ei saa registreerida kaubamärke, mis koosnevad üksnes tähistest, mida on võimalik kasutada nende kaupade või teenuste kirjeldamiseks, mille suhtes märgi registreerimist soovitakse. Sätte eesmärgiks olev avalik huvi nõuab, et kõik tähised, mida on võimalik äritegevuses kasutada taotlusega hõlmatud kaupade või teenuste kirjeldamiseks, peavad jääma vabalt kasutatavaks kõigile ettevõtjatele selleks, et neil oleks võimalik neid tähiseid kasutada oma kaupade või teenuste samade iseloomulike tunnuste kirjeldamiseks. Patendiamet märgib, et registreeritavuse hindamisel tuleb arvestada esiteks kaupu ja teenuseid, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse, ja teiseks tuleb hinnata registreerimiseks esitatud tähise tajumist asjassepuutuva avalikkuse poolt, kelleks on vastava kauba või teenuse keskmine tarbija, kes on piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelik ning arukas (Euroopa Kohtu otsus C-363/99, p 34). Sõna „CARAVAN“ tähendus inglise keeles on *haagis, haagissuvila, autoelamu, reisimiseks kohandatud vanke* või *mootorsõiduk* vastavalt Silveti inglise-eesti ja Merriam-Webster sõnastikele (ekspertiisimenetluses kaebajale esitatud Patendiameti 18.06.2018 ja 21.11.2018 kirjade lisadega). Patendiamet leiab, et vaatlusaluseid klassi 39 reisiteenuseid võib tarbida igaüks (s.t tegu ei ole spetsiifilisele sihtgrupile suunatud teenusega), seega on Patendiameti hinnangul asjaomaseks avalikkuseks kogu tarbijaskond (piisavalt informeeritud ning mõistlikult tähelepanelik ja arukas Eesti tarbija).

Patendiamet leiab, et inglise keel on levinumaid võõrkeeli, mida õpetatakse ka Eesti koolides, Eesti tarbijad oskavad teadaolevalt inglise keelt, ning eestikeelne sõna *karavan* ja ingliskeelne sõna *caravan* on visuaalselt ja foneetiliselt sarnased. Karavani tüüpi sõidukitega reisimine on turismiliik, eesti keeles on kasutusel mõisted karavaniturism, karavanireisid, karavanimatkad, mida kinnitavad muu hulgas otsingumootorist Google leitavad eestikeelsed sellist turismiliiki tutvustavad artiklid ajalehtede veebiversioonides Meie Maa 25.08.2017, Äripäev 10.03.2011, Õhtuleht 05.05.2000, veebilehel puhkaeestis.ee (ekspertiisimenetluses kaebajale esitatud Patendiameti 18.06.2018 ja 21.11.2018 kirjade lisadega). Seega Patendiameti hinnangul saab teenuste sihtgrupp (Eesti tarbijad) reisiteenuste tähistamisel sõnaga „CARAVAN“ aru, et tegemist on karavanireiside, -turismiga.

Patendiamet leiab ka, et reisidokumentide korraldamine, reisdokumentide ja -viisade info on osa reisiteenustest, mida reisibürood tavapäraselt pakuvad. Patendiamet viitab, et Eestis osutavad sellist teenust näiteks Kaleva Travel <https://kalevatravel.ee/viisad/>, Go Travel <https://gotravel.ee/viisad/>, Matkapunkt reisibüroo, <https://www.matkapunkt.ee/viisad>, Estravel <https://www.estravel.ee/viisainfo/>, Kidy Tour <https://www.kidytour.ee/egiptus/viisad/>, Travel24 <http://www.travel24.ee/>. Kui tarbija pöördub reisibüroosse karavanireisi tellimiseks, siis sama reiskorraldaja saab vormistada tarbijale ka selleks reisiks vajalikud dokumendid. Eeltoodust tulenevalt Patendiameti hinnangul tarbija ei taju sõna „CARAVAN“ reisidokumentide korraldamisel, mis on karavanireisi korraldamise osa, kaubamärgi funktsioonis. Reisibüroosse pöördub tarbija reisdokumentide korraldamiseks seoses konkreetse reisiga, seega karavanireisi korraldamisel on reisidokumentide korraldamine osa samast teenusest. Seega Patendiameti hinnangul kirjeldab tähis „CARAVAN“ klassi 39 teenuste *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* osas teenuste liiki, omadusi, näidates karavanireisi korraldamist koos sinna juurde kuuluvate dokumentidega. Patendiamet jõudis seetõttu järeldusele, et nimetatud teenuste osas ei saa tähisele „CARAVAN“ vastavalt KaMS § 9 lg 1 p-le 3 õiguskaitset anda.

Patendiamet leiab, et samadel põhjustel ei saa teenuste *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* osas kaebaja kaubamärgile õiguskaitset anda ka tulenevalt KaMS § 9 lg 1 p-st 2. Patendiamet osutab, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et sõnamärk, mis on kaupade või teenuste omadusi kirjeldav, on samade kaupade ja teenuste suhtes eristusvõimetu (C-363/99, p 86; C-265/00, p 19). Selleks, et kaubamärgil oleks eristusvõime määruuse nr 40/94 (kehtiv määrus nr 2017/1001) artikli 7 lõike 1 punkti b tähenduses, peab ta suutma määratleda kaupu või teenuseid, mille registreerimist taotletakse, kindlalt ettevõtjalt pärinevatena ja seega eristama neid teiste ettevõtjate kaupadest ja teenustest (Euroopa Kohtu otsus C-136/02, p 29). Samuti on Euroopa Kohus leidnud, et määruuse nr 40/94 (kehtiv määrus nr 2017/1001) artikli 7 lõike 1 punkti b aluseks olev üldise huvi mõiste on endastmõistetavalt vastavuses kaubamärgi peaülesandega, milleks on tagada lõpptarbijale või -kasutajale kaubamärgiga tähistatud kaupade või teenuste teatud päritolu, mis lubaks ilma võimaliku segiajamiseta eristada kaupu või teenuseid nendest, millel on teine päritolu (C-37/03 P, p 60). Patendiamet märgib ka, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt on asjaolu, et märk koosneb sõnadest, mis teavitavad üldsust kaupade/teenuste omadustest (kauba liigist; otstarbest) piisav alus järeldamiseks, et märgil puudub eristatavus (C-104/00 P, p 21).

Patendiamet tuvastas ekspertiisis tähise „CARAVAN“ teenuste liiki ja omadusi kirjeldava tähenduse ning kuna tähisel ei ole muid täiendavaid elemente, mis muudaksid seda eristusvõimeliseks, siis ei

pea Patendiamet tõenäoliseks, et tarbijad oskaksid vaid kirjeldavast infost koosnevat tähist pidada kaubamärgiks. Patendiameti hinnangul puudub seega tähisel „CARAVAN“ kaubamärgina eristusvõime, mistõttu Patendiamet KaMS § 9 lg 1 p 2 alusel keeldus kaubamärgile õiguskaitsese andmisest teenuste *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* osas.

Ülejäänud klassi 39 keeldutud teenuste osas leiab Patendiamet, et tähis „CARAVAN“ on tarbijaid eksitav KaMS § 9 lg 1 p 6 tähenduses. Patendiamet märgib, et oma 08.05.2018 kirjaga piiras kaebaja rahvusvahelise registreeringu loetelu klassis 39, täpsustades, et teenuseid osutatakse mitte karavani tüüpi transpordivahenditega (*non-caravan means of transportation*). Patendiamet leiab, et selliselt eksitab tähis „CARAVAN“ tarbijaid mitte karavani tüüpi vahenditega osutatavate reisiteenuste liigi ja omaduste suhtes.

Patendiamet on seisukohal, et tarbijad, nähes tähist „CARAVAN“ loetelus toodud teenustel, eeldavad, et pakutakse karavaniturismi, karavanireiside korraldamise teenuseid. Tarbijad ei eelda, et sõnaga „CARAVAN“ tähistatud auto-, bussireisid on nimelt mitte karavani tüüpi reisid. Sama argument kehtib Patendiameti hinnangul kõigi loetelus märgitud mitte karavani tüüpi, *non-caravan means of transportation* vahenditega osutatavate reisiteenuste osas. Patendiamet on seisukohal, et teenuste osas, mida osutatakse vahenditega, mis ei ole karavani tüüpi sõidukid, võib tähis „CARAVAN“ tarbijaid teenuste liigi ja omaduste suhtes eksitada. Tarbijad, kes otsivad nimelt karavanireise, ei eelda, et sõnaga „CARAVAN“ tähistatakse eranditult mitte karavani tüüpi vahenditega osutatavaid reisi- ja turismiteenuseid. Seega saavad tarbijad teenust otsides eksitavat infot, eeldades, et pakutakse karavanireise ja karavaniturismi teenuseid, kuid tegelikult pakutakse reise, mis ei ole karavanireisid. Selliste teenuste tähistamiseks ei saa seetõttu kaebaja kaubamärgile KaMS § 9 lg 1 p-st 6 tulenevalt õiguskaitsset anda.

Patendiamet ei nõustu kaebaja vastuväidetega Patendiameti otsuses toodud seisukohtadele. Seoses kaebaja viidetega EKSS-ile ja ÕS-ile, millele tuginedes kaebaja leiab, et tähise „CARAVAN“ kõige levinum ja juurdunud tähendus on „kaamelikaravan“, mistõttu on kaebaja tähis tõlgendatav kui viide eksootilistele ja kaugetele maadele või reisidele, märgib Patendiamet järgmist. Patendiamet rõhutab, et ingliskeelsel sõnal „CARAVAN“ on tähendused *haagis, haagissuvila, autoelamu, reisimiseks kohandatud vanker või mootorsõiduk* ning kuigi sõna „karavan“ eesti keeles võib tähendada ka *killavoori*, tuleb ametil lähtuda sellest, milline on tarbija jaoks esmane loogiline tähendus loetelus toodud teenuste kontekstis. Patendiamet ei pea põhjendatuks, et Eesti tarbijad ei taju tähist „CARAVAN“ karavanireisi tähenduses, kui asjakohane eestikeelne kasutus karavaniturism, -reisid, -matkad on olemas, mida Patendiamet on kaebajale ekspertiisimenetluses esitatud kasutamise materjalidega tõendanud. Matkasuvilaga reisimist on kasutamise näidetes nimetatud karavanireisiks veebilehel www.matkasuvilad.ee, matkaautode ja -suvilate kohta, millega karavanireisid toimuvad, on sõna „karavan“ eesti keeles kasutusel ka Õhtulehe artiklites ja veebilehel www.matkaauto.ee. Osutatud reisiteenuste liigid on kasutusel eesti ja inglise keeles. Patendiamet leiab, et kuivõrd kaubamärgi õiguskaitsese ulatus on seotud kaupade ja teenuste liigitamisega Nizza rahvusvahelise klassifikatsiooniga, siis asjakohane avalikkuse, ehk tarbijad, kes otsivad karavanireise, ei eelda, et sõnaga „CARAVAN“ tähistatakse eranditult mitte karavani tüüpi vahenditega osutatavaid reisi- ja turismiteenuseid ning esimene assotsiatsioon tekib neil just nimelt Patendiameti poolt toodud sõna „CARAVAN“ tähenduses. Patendiamet ei saa seetõttu nõustuda kaebajaga, et Eesti tarbijad tajusid eestikeelset sõna „karavan“ eelkõige tähenduses „killavoor“ või „kaamelikaravan“. Reaalses turuolukorras näevad ja tajuvad tarbijad tähist seoses tähistatavate teenustega ning seega eeltoodu alusel saavad Eesti tarbijad reisiteenuste ning selle alla kuuluva reisidokumentide korraldamise tähistamisel aru, et tegemist on karavaniga reisimisega.

Patendiamet ei pea tõele vastavaks kaebaja väidet, et CaravanExperti kodulehel on näha, et isegi matkaautosid rentiv ettevõtte ei kasuta matkaautode, haagissuvilate, autoelamute jne kohta ühelgi juhul sõna karavan. Patendiamet osutab veebilehele www.caravanexpert.com eestikeelsele avalehele, kust tuleneb sõna kasutus kontekstis „Rendi caravan ja sõida puhkama!“. Patendiamet märgib ka, et kõnealuse veebilehe rubriigis „Caravan shop“ on võimalik soetada erinevat lisavarustust.

Seoses kaebaja viitega Euroopa kohtupraktikale, et eksitamise alusel registreerimisest keeldumise eelduseks on tegelik eksitamine või tarbijate eksitamise piisavalt suure ohu olemasolu ning kaebaja poolse tähelepanu juhtimisega, et kaubamärk „CARAVAN“ registreeriti Inglismaal, Lätis, Leedus, Horvaatias, Prantsusmaal, Rootsis, Saksamaal, Soomes ja Taanis, märgib Patendiamet järgmist. Patendiamet leiab, et ei saa keeldumise alustest loobuda üksnes teiste riikide otsuste alusel, kes ei ole eksitamise argumenti rakendanud. Patendiamet märgib, et Horvaatias on kaitse antud ainult teenusele *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*. Prantsusmaal ja Inglismaal kaitse saanud loetelud ei ole täiesti identsed Eestis esitatud piirangutega.

Kuna ka teistes riikides on enne loetelu piiramist tähisele „CARAVAN“ õiguskaitses andmisest kirjeldamise ja eristusvõime puudumise alusel keeldutud (Patendiamet viitab siinkohal rahvusvaheliste registreeringute WIPO andmebaasi Madrid Monitor väljavõttele), siis ei ole Patendiameti hinnangul Eesti ja teiste riikide tarbijate osas erinevusi selles, et tarbijad saavad tähisest „CARAVAN“ aru. Nagu kaebaja ka ise märgib, on Euroopa Ühenduses tähis registreeritud vaid 9-s riigis 17-st, seejuures mitte identsetes klassides. Patendiamet leiab, et ta on põhjendanud, et tähis „CARAVAN“ on tarbijatele tajutav teenuste liiki ja omadusi näitavas tähenduses. Patendiamet on seisukohal, et ka piiratud loetelu hindamisel tuleb arvestada, et tarbijad saavad tähisest „CARAVAN“ aru ning eeldavad sellest lähtudes, et tegemist on karavanireisidega. Patendiamet leiab, et kui tähis „CARAVAN“ on tarbijatele arusaadav infona teenuse liigi ja omaduste kohta, siis on see arusaadav ja tajutav ka eksitavas tähenduses kui tarbijad on huvitatud nimelt karavanireisidest, kuid leiavad sõna „CARAVAN“ alusel mitte-karavani reiseid. Patendiamet leiab, et tarbijatel ei ole võimalik kaubamärgi alusel ilma täiendava infota järeldada, et tegemist on mitte-karavani tüüpi reisidega ning seetõttu on eeltoodust tulenevalt olemas tarbijate eksitamise piisavalt tõsine oht.

Seoses kaebaja viitega direktiivile (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ning sellest tuleneva seisukohaga, et arvestada tuleb teiste liikmesriikide praktikast, sh seda, et paljudes EL riikides on kaubamärk „CARAVAN“ saanud õiguskaitses, soovib Patendiamet selgitada järgmist. Direktiivi (EL) 2015/2436 eesmärk on ühtlustada kaubamärke käsitlevaid riigisiseseid õigusnorme nii materiaalõiguse kui ka menetlusküsimuste osas. Peamiseks eesmärgiks on edendada innovatsiooni ja majanduskasvu, muutes kaubamärgi registreerimise süsteemid kogu Euroopas ettevõtjate jaoks kättesaadavamaks ja tõhusamaks nii väiksemate kulude ja keerukuse seisukohast. Patendiamet leiab, et õigusakti looja eesmärk on olnud see, et kaubamärkide registreerimise süsteemid oleksid ühtsemad, üldsusele kättesaadavad ja tehnoloogiliselt ajakohased, mitte aga, et langetama peaks identseid otsuseid. Patendiamet märgib, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on iga kaubamärgi registreerimisest keeldumise juhtum sõltumatu ja unikaalne ning nõuab eraldi põhjaliku analüüsi tegemist, lisaks on asjakohane pidada silmas üldist huvi. Tulenevalt TÕAS § 36 lg-st 1 on Patendiamet TÕAS §-s 35 sätestatud ülesannete täitmisel, sealhulgas tööstusomandi esemele õiguskaitses andmise otsuste tegemisel ja otsuste tegemise meetodika kasutamisel sõltumatu. Patendiamet on veendunud, et tööstusomandiõiguse küsimuste lahendamise tulemusel vastu võetav otsus peab olema erapooletu, õige ja õiglane.

Patendiamet peab tõenditele mittetuginevaks ja paljasõnaliseks kaebaja väidet, et kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsused, mis tehakse tarbija eksitamise klausli alusel, puudutavad enamasti vaid toiduaineid, kuna see on tundlik kaubagrupp, kus tarbija teeb valiku kiirelt leti ees, kaupadesse pikalt süvenemata. Patendiamet juhib tähelepanu asjaolule, et kaebaja enda viidatud Euroopa Kohtu otsuse nr C-259/04 esemeks on olnud rõivaste kaubamärk „ELIZABETH EMANUEL“. Patendiamet osutab, et KaMS § 9 lg 1 p 6 sõnastuse järgi laieneb eksitavus keeldumise alusena tingimusteta igat tüüpi kaupadele ja teenustele. Patendiamet selgitab ka, et kuivõrd KaMS § 9 lg 1 p 6 käsitleb eksitamist kaubamärgina taotletava tähise ja taotletavate kaupade ja teenuste (eelkõige liigi ja otstarbe) suhtes, tuleb eksitavust KaMS tähenduses hinnata tähise ja tegelikult taotletud kaupade ja teenuste vahel.

Patendiamet märgib kokkuvõtvalt, et amet on kohustatud ekspertiisi raames välja selgitama, kas kaubamärgile on võimalik õiguskaitses anda, s.t kas esinevad kaubamärgiseaduses sätestatud õiguskaitses välistavad asjaolud. Nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, ei tohi registreerimistaotluste kontroll olla pinnapealne, vaid see peab olema range, põhjalik ja täielik, et vältida kaubamärkide alusetut registreerimist, ning peab õiguskindluse ja hea halduse eesmärgil tagama, et ei registreeritaks kaubamärke, mille kasutamise saaks kohtus edukalt vaidlustada. Patendiamet leiab ka, et kaubamärgile antava kaitse ulatus peab olema arusaadav ning selgelt piiritletud, et olla kooskõlas intellektuaalomandi kaitse heade tavadega ning seadustega. Selleks, et märgist tuleneva kaitse täpne objekt oleks selge ning tarbijate ja ettevõtjate jaoks tajutav ning täidaks seega oma päritolutähise põhiülesannet, andmata seejuures ebaproportsionaalseid konkurentsieeliseid, peab märk olema eristusvõimeline ning mitte kirjeldav. Kõnealusel juhul oleks tähise „CARAVAN“ kaubamärgina registreerimine Patendiameti hinnangul ebaaus, ebaõiglane ning avalik huvi saaks kahjustatud. Kaubamärk peab olema selline, et üks tarbija saaks seda ka teistele soovitada, toote või teenuse pakkuja peab olema kergesti tuvastatav ning eristatav.

Lähtudes eeltoodust ja tulenevalt KaMS § 9 lg 1 p-dest 2, 3 ja 6, § 70 lg-st 2 ning § 39 lg-test 2 ja 3 palub Patendiamet komisjonil jätta kaebus rahuldamata.

Patendiameti seisukohale on lisatud väljavõte veebilehelt www.caravanexpert.com, ning väljavõte WIPO andmebaasist Madrid Monitor tähisele „CARAVAN“ eri riikides õiguskaitses andmisest keeldumiste kohta.

16.08.2019 esitas kaebaja komisjonile vastuse seoses Patendiameti seisukohtadega. Kaebaja kinnitab, et jääb kaebuses esitatud põhjenduste ja nõuete juurde ning esitab Patendiameti 12.07.2019 seisukohtadele järgmised vastuargumendid.

Mis puudutab Patendiameti jätkuvat seisukohta, et Eesti tarbijad tajuvad tähist „CARAVAN“ seoses reisiteenustega viitena karavanireisidele või karavaniturismile, märgib kaebaja, et tõi nii kaebuses kui ka varasemas kirjavahetuses Patendiametiga esile sõna „karavan“ sõnaraamatutähenduse. Kaebaja on lisaks selgitanud, et tänu sõna „karavan“ üldisele, juurdunud tähendusele (*läbi kõrbe vm asustamata ala liikuv inimeste ja kaamelite, harvemini muude veoloomade voor*) ja tänu sellele, et ingliskeelse sõna „caravan“ eestikeelse vastena matkaauto tähenduses kasutatakse sõna „karavan“ iseseisvalt (st väljaspool liitsõnu) harvem, ei taju tarbija tähist „CARAVAN“ taotletud reisi- ja turismiteenustega seondult kirjeldavana. Kaebaja ei eita, et ingliskeelsel sõnal „caravan“ on eesti keeles tähendused *haagis, haagissuvila* vms, ent ei ole tõenäoline, et reisidokumentide vormistamise teenuste osas teeb tarbija tähise „CARAVAN“ suhtes üheselt järelduse, et teenus puudutab vaid karavanireisidega seotud teenuseid. Sõna „caravan“ ei kirjelda kaebaja hinnangul kuidagi viidatud reisiteenuseid, ja selle juurdunud eestikeelne tähendus „karavan“ tekitab tarbijas reisiteenuste osas pigem muid assotsiatsioone, mistõttu tähis „CARAVAN“ ka ei eksita tarbijat klassis 39 taotletud mittekaravani tüüpi vahenditega osutatavate teenuste osas. Kaebaja jääb seisukohale, et tema kaubamärgi puhul on tõenäoline, et tarbija seostab tähist „CARAVAN“ karavaniga sõna esmases, kõige üldisemas eestikeelses tähenduses, seda eriti arvestades sõnade äärmiselt sarnast hääldust ja kirjapilti. Seetõttu on tähis „CARAVAN“ reisiteenuste kontekstis pigem viide eksootilistele maadele või reisidele, ja mitte üksnes haagissuvilate või matkaautodega seotud reisiteenustele.

Seoses Patendiameti seisukohale lisatud ettevõtte CaravanExpert kodulehe väljatrükiga leiab kaebaja, et sealne sõna „caravan“ kasutus ei muuda asjaolu, et Eesti tarbija kasutab ingliskeelse sõna „caravan“ eestikeelse vastena matkaauto tähenduses eelkõige eestikeelseid sõnu *haagis, haagissuvila, autoelamu, matkaauto*.

Kaebaja märgib, et on eelnevalt rõhutanud kaubamärgi „CARAVAN“ rahvusvahelist iseloomu ja esitanud Patendiametile tõendid rahvusvahelise kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimisotsuste kohta Ühendkuningriigis, Lätis, Leedus, Horvaatias, Prantsusmaal, Rootsis, Saksamaal, Soomes ja Taanis. Horvaatia registreeringu kohta, mille osas on Patendiamet oma seisukohas märkinud, et Horvaatia on kaitse andnud ainult teenusele *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*, täpsustab kaebaja viitega WIPO bülletäänile nr 5/2018, et tegelikult on kaubamärk „CARAVAN“ Horvaatias registreeritud laiema loendiga, nimelt:

Class 39: Arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad; arranging travel tours by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat; providing information relating to travel in the field of travel tours by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat via a web site; travel guide services by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat; travel information services in relation to travel tours by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat; travel route planning in relation to travel tours by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat; travel tour conducting by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat; travel tour guide services by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat; travel tour operating by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat; travel tour organizing by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat; providing information on travel planning in relation to travel tours by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat via a web site; personally escorted travel tours by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat.

Class 41: Providing non-downloadable online articles, photographs, and videos in the field of travel, vacations and leisure activities in the field of travel tours by foot, car, taxi, coach, aeroplane and boat via a web site.

Kaebaja on oma seisukohtadele lisanud ka ajakohastatud väljavõtte WebTMS lehelt, mis hõlmab lisaks Horvaatia registreeringu andmetele ajakohastatud andmeid kaubamärgi „CARAVAN“ Euroopa registreeringute kohta koos kaitse saanud teenuste loenditega. Kaebaja märgib, et esitatud väljavõtetest nähtub ühtlasi, et lisaks kaebaja poolt seni esitatud andmetele kaubamärgi „CARAVAN“ positiivsete registreerimisotsuste kohta Euroopas (Läti, Leedu, Horvaatia, Prantsusmaa, Ühendkuningriik, Rootsi, Saksamaa, Soome, Taani) on kaebaja kaubamärk Euroopa riikidest registreeritud ka Austrias, Itaalias, Portugalis ja Hispaanias.

Kaebaja peab eksitavaks Patendiameti seisukohale lisatud WIPO andmebaasi Madrid Monitor väljavõtet teistes riikides tähisele „CARAVAN“ õiguskaitse andmise keeldumise kohta. Kaebaja juhib tähelepanu, et väljavõttes on esile tõstetud riigid, kus ametid on kaubamärgi „CARAVAN“ osas esitanud ajutise keeldumisotsuse (*provisional refusal*). Kaebaja ei eita, et mitmed ametid on

tõstatanud kaubamärgi „CARAVAN“ eristusvõimelisuse küsimuse, ent seda enam on kaebaja hinnangul oluline, et enamus nendest vastuväidetest on ületatud kaupade/teenuste loendi täpsustamise tulemusel. Nii on Patendiameti poolt esitatud väljavõttel esialgse keeldumise väljastanud ametitest otsustanud kaubamärgi „CARAVAN“ registreerida (sh täpsustatud loendiga) Austria, Austraalia, Saksamaa, Taani, Soome, Prantsusmaa, Ühendkuningriigi, Horvaatia, Islandi, Läti, Uus-Meremaa, Portugali, Rootsi ametid, kes esialgu tõstatasid kaubamärgi eristusvõimelisuse/kirjeldavuse probleemi.

Seoses Patendiameti seisukohaga, et direktiivi (EL) 2015/2436 looja eesmärk on olnud see, et kaubamärkide registreerimise süsteemid oleksid ühtsemad, üldsusele kättesaadavad ja tehnoloogiliselt ajakohased, mitte aga et ühtlustamine peab tähendama identsete otsuste langetamist, märgib kaebaja järgmist. Euroopa Kohtu otsuses C-218/01 on leitud, et kui sarnaseid märke puudutavad otsused ei saa olla asjassepuutuvad teise liikmesriigi pädeva ametiasutuse poolt sarnase kaubamärgi eristusvõimelisust puudutavas ekspertiisis sarnaste kaupade või teenuste suhtes, siis asjaolu, et sama kaubamärk on registreeritud muus EL liikmesriigis, võib arvesse võtta. Sellise lähenemise õigsust on Euroopa Kohus kinnitanud ka otsuses ühendatud kohtuasjas C-39/08 ja C-41/08. Seetõttu jääb kaebaja seisukohale, et asjaolu, et nii paljudes EL riikides on rahvusvaheline kaubamärk „CARAVAN“ saanud õiguskaitsese (sh klassis 39), loob eelduse, et kaubamärk on registreeritud ka teistes EL liikmesriikides, sh Eestis. Vaid juhul, kui Eesti osas esineksid mingisugused erilised asjaolud, saaks see olla teisiti. Käesoleval juhul ei ole Patendiamet selliseid asjaolusid esile toonud. Kaebaja leiab, et kui Eesti osas ei esine erilisi asjaolusid, millest tulenevalt Eesti tarbijad tajusid tähist „CARAVAN“ teisiti kui tarbijad teistes Euroopa liikmesriikides, on teiste riikide praktika asjakohane. Kaebaja märgib, et Eesti naaberriikides on ingliskeelse sõna „CARAVAN“ omakeelsed vasted väga lähedased nagu Eestiski – Leedus „karavanas“, Lätis „karavāna“, Soomes „karavaani“. Ka nende riikide ametid ei ole esile toodud erilisi asjaolusid, mille põhjal sealsed tarbijad tajusid sõna „CARAVAN“ kuidagi teisiti kui sõna tegelik tähendus. Lätis ja Soomes küll tõstatati tähist „CARAVAN“ eristusvõimelisuse küsimus, ent loendi täpsustamisel, millega piirati loendid mitte karavani tüüpi vahenditega osutatavatele teenustele, anti kaubamärgile neis riikides kaitse. Kaebaja peab märkimisväärseks tähist „CARAVAN“ registreeringut Ühendkuningriigis, kus samuti kerkis tähist eristusvõimelisuse küsimus, ent kus on samuti antud kaubamärgile kaitse piiranguga, mille kohaselt osutatavad teenused ei puuduta karavanide, matkaautode, puhkesõidukite vms osutatavaid reisiteenuseid. Ühendkuningriigis tarbija eksitamise küsimust tähist „CARAVAN“ registreerimisel mitte-karavani tüüpi vahenditega osutatavate reisiteenuste osas ei tõstatatud. Kaebaja ei pea tõenäoliseks ega tõsiseltvõetavaks, et Eesti tarbija tajuks tähist „CARAVAN“ reisiteenuste tähistamisel mitte-karavani tüüpi sõiduvahenditega osutamisel eksitavana või oluliselt teistmoodi kui tarbijad Ühendkuningriigis või mitmetes teistes, sh naabruses asuvates Euroopa riikides. Patendiameti poolt ühtlustatud seadusaktide alusel erandliku otsuse tegemine olukorras, kus ei esine erilisi asjaolusid, mis tingiksid Eesti tarbijate poolt sama kaubamärgi erineva tajumise, ja sellest tulenevalt erineva otsuse tegemise, võrreldes nii paljude teiste liikmesriikidega, ei ole kaebaja hinnangul õigustatud ega põhjendatud.

Seoses tarbija eksitamise sättega, mille osas Patendiamet on märkinud, et eksitavust KaMS-i tähenduses tuleb hinnata tähist ja tegelikult taotletud kaupade ja teenuste vahel, leiab kaebaja, et just seda on ka tema kaebuses rõhutanud. Kaebaja leiab, et tarbija eksitamise alusel registreerimisest keeldumise eelduseks on tarbijate tegelik eksitamine või eksitamise piisavalt suure ohu olemasolu. Tarbija eksitamise oht on aga väga väike või puudub kaupade või teenuste puhul, mis ostetakse hoolsa kaalutluse tulemusel. Kaebaja rõhutab, et käesoleval juhul on tarbijal alati selge arusaam, mida ta ostab, kusjuures enamikel juhtudel suhtleb tarbija otse teenuse pakkujaga enne teenuse ostmist (nt reisi broneerimist), mis tähendab, et täielikult on välistatud tarbija tegelik eksitamine või oht, et tarbijat eksitatakse kaubamärgi „CARAVAN“ kasutamisel taotluses nimetatud reisiteenuste tähistamisel.

Kaebaja palub jätkuvalt kaebus täielikult rahuldada, tühistada Patendiameti otsus kaebaja kaubamärgi registreerimisest keeldumise osas ning kohustada Patendiametit jätkama menetlust komisjoni otsuses nimetatud asjaolusid arvestades.

Kaebaja seisukohtadele on lisatud väljatrükk WIPO bülläänist nr 5/2018 (15.02.2018) ja WebTMS loend kaubamärgi CARAVAN kehtivatest Euroopa registreeringutest.

23.09.2019 esitas Patendiamet komisjonile vastuse kaebaja täiendavatele seisukohtadele.

Patendiamet peab oluliseks rõhutada, et varasemalt registreeritud kaubamärkide näol ei ole tegemist akrediteeritud õigusallikatega, millele saab menetluse raames tugineda. Patendiamet leiab, et vastasel juhul kaotaks ekspertiis täielikult oma sisu ja mõtte ning kaubamärgiseadus ja -määrus oma õigusliku

jõu. Patendiameti hinnangul võib julgelt väita, et teistes riikides reeglid tööstusomandi esemele õiguskaitses erinevad Eesti omadest ning asjaomane amet teeb kaubamärgile ekspertiisi lähtuvalt oma õigusaktidest, turuolukorrast ning keskmise tarbija tajust. Oluline on, et Eestis registreerimiseks esitatud kaubamärgile tehakse ekspertiis Eesti kaubamärgiõiguse kohaselt ning menetluse raames kontrollib Patendiamet kaubamärki KaMS § 9 lg-s 1 sätestatu suhtes. Patendiamet rõhutab, et iga kaubamärgi menetlus on ainulaadne koos oma üksikasjade ja peensustega, kus iga detail võib avaldada kardinaalset mõju menetluse lõpptulemusele.

Patendiamet leiab, et kaubamärk peab olema ainulaadne, et üks tarbija saaks seda ka teistele soovitada või õnnestunult valitud toodet ka teist korda osta. Seetõttu peab toote või teenuse pakkuja olema kergesti tuvastatav ning eristatav. Tähis „CARAVAN“ on Patendiameti hinnangul klassis 39 kirjeldav, eristusvõimetu ja eksitav. Kuivõrd õiguskaitses saamiseks on praegusel juhul esitatud sõnamärk, siis tähendaks selle registreerimine ühele äriühingule seda, et ainuõigus sõna kasutamiseks nimetatud klassis oleks vaid ühel isikul ning teised ei saaks seda sõna oma äritegevuses kasutada. Nagu nähtub Patendiameti esitatud materjalidest, on sõna „CARAVAN“ Eestis aktiivselt kasutusel mitmete äriühingute ning ka tarbijate poolt ameti viidatud tähenduses. Kui sõnamärk „CARAVAN“ registreerida ka klassis 39, tekivad kaebajal juriidilised võimalused konkurentidel sarnase tähise kasutamist keelata, mis Patendiameti hinnangul kahjustab ausat konkurentsi ning tekitab ebaõiglast konkurentsieelist. Patendiamet leiab, et tähise „CARAVAN“ kaubamärgina registreerimine klassis 39 oleks ebaaus, ebaõiglane ning avalik huvi saaks selle kaudu kahjustada.

Patendiamet palub jätkuvalt KaMS § 9 lg 1 p-dest 2, 3 ja 6, § 70 lg-st 2 ja § 39 lg-test 2 ja 3 tulenevalt komisjonil jätta kaebus rahuldamata.

02.12.2019 esitas kaebaja komisjonile vastuse Patendiameti täiendavatele seisukohtadele.

Seoses Patendiameti seisukohaga, et varasemalt registreeritud kaubamärkide näol ei ole tegemist akrediteeritud õigusallikatega ning et iga kaubamärgi menetlus on ainulaadne koos oma üksikasjade ja peensustega, märgib kaebaja järgmist. Kaebaja ei eeldagi, et Patendiamet peaks ekspertiisis lähtuma teiste riikide registreeringutest, ent käesolevas asjas tuleks kaebaja hinnangul teiste riikide praktikat arvesse võtta. Patendiamet ei ole ekspertiisi käigus toonud esile ühtegi spetsiifiliselt Eestit puudutavat asjaolu, mis võiks viia lõpptulemuseni, et tarbijad Eestis võiksid tajuda kaubamärki „CARAVAN“ teisiti kui EL liikmesriikides, kus kaubamärgile „CARAVAN“ on klassis 39 antud õiguskaitses samade või sarnaste teenuste osas võrreldes Eestis taotletud teenustega. Nagu kaebaja poolt juba varasemalt viidatud Euroopa kohtupraktikas leitud on, võib sama kaubamärgi registreeringuid teistes riikides arvesse võtta eriliste asjaolude puudumisel, mis näitaksid erinevat taju siseriiklikus äris (C-218/01, p-d 55-57). Kaebaja leiab, et kui Eesti osas ei esine erilisi asjaolusid, millest tulenevalt Eesti tarbijad tajuksid tähist „CARAVAN“ teisiti kui tarbijad teistes Euroopa liikmesriikides, on teiste riikide praktika asjakohane. Kaebaja jääb seisukohale, et Patendiameti poolt ühtlustatud seadusaktide alusel erandliku otsuse tegemine olukorras, kus ei esine erilisi asjaolusid, mis tingiks Eesti tarbijate poolt sama kaubamärgi erineva tajumise, ja sellest tulenevalt paljude teiste liikmesriikidega võrreldes erineva otsuse tegemise, ei ole õigustatud ega põhjendatud.

Kaebaja ei saa nõustuda ka Patendiameti seisukohaga, et sõnamärgi „CARAVAN“ registreerimine ühele äriühingule tähendaks seda, et ainuõigus sõna kasutamiseks nimetatud klassis oleks vaid ühel isikul ning teised ei saaks seda sõna oma äritegevuses kasutada. Kaebaja märgib, et kirjeldavate tähistega mitte-registreeritavus tuleb eelkõige vajadusest jätta kirjeldavad sõnad vabaks kasutamiseks kõigile ettevõtjatele. Nimelt seetõttu piiras kaebaja kaubamärgi „CARAVAN“ teenuste loendit selliselt, et kaubamärgi kirjeldavus oleks välistatud (piiratud loendis on eraldi välja toodud, et teenused, mille osas kaubamärgile kaitses taotletakse, ei puuduta haagis- või autoelemu tüüpi transpordivahenditega reisimisel kasutatavaid teenuseid). Sellest tulenevalt saavad kaebaja hinnangul ettevõtjad oma tegevuses probleemideta kasutada sõna „caravan“ kirjeldavas tähenduses.

Kaebaja palub jätkuvalt kaebus rahuldada.

02.01.2020 esitas Patendiamet komisjonile vastuse kaebaja täiendavatele seisukohtadele.

Patendiamet peab oluliseks selgitada, et keeldumise aluseks on käesoleval juhul KaMS § 9 lg 1 p-d 2, 3 ja 6, s.t tähis „CARAVAN“ on klassis 39 kirjeldav, eristusvõimetu ja eksitav. Sõna „CARAVAN“ tähendab inglise keeles *haagist, haagissuvilat, autoelamut, reisimiseks kohandatud vankrit või mootorsõidukit* vastavalt kaebajale ekspertiisimenetluses esitatud Silveti inglise-eesti sõnaraamatule ja

Merriam-Websteri sõnaraamatule. Tähis „CARAVAN“ kirjeldab Patendiameti hinnangul klassi 39 teenuste *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* osas teenuste liiki, omadusi, näidates karavanireisi korraldamist koos sinna juurde kuuluvate dokumentidega ning sellel puudub kaubamärgina eristusvõime. Patendiamet on veendunud, et klassi 39 teenuste osas, mida ei osutata karavani tüüpi vahenditega, on tähis „CARAVAN“ tarbijaid eksitav reisiteenuste liigi ja omaduste suhtes, kuivõrd tarbijad, nähes tähist „CARAVAN“ loetelus toodud teenustel, eeldavad, et pakutakse karavaniturismi, karavanireiside korraldamise teenuseid. Patendiamet leiab, et tarbija tajub sõna „CARAVAN“ reisiteenuste korraldamisel teenuse liiki kirjeldava tähisena, mis näitab, et tegemist on karavanireisidega. Tarbijad ei eelda, et sõnaga „CARAVAN“ tähistatud auto-, bussireisid ei ole nimelt karavani tüüpi reisid.

Patendiamet selgitab täiendavalt, et tööstusomandi esemele õiguskaitsese andmise reeglid võivad riigiti oluliselt erineda, mis on tingitud ajaloolistest ja kultuurilistest erisustest ning ka institutsioonide töökorraldusest. Ühtlasi märgib Patendiamet selguse huvides, et EUIPO otsinguvahendi eSearch plus andmetel ei ole tähis „CARAVAN“ registreeritud Euroopa Liidu kaubamärgina klassis 39. Teenuse all *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* on EUIPO sama omaniku märki nr 1273123 „CARAVAN“ registreerimast keeldunud.

Patendiamet teeb komisjonile ettepaneku liikuda kõnealuse asja lahendamisel lõppmenetluse etappi, kuivõrd selles asjas ei teki Patendiameti hinnangul nähtavasti enam uusi seisukohti ega vastuväiteid.

Patendiamet palub jätkuvalt jätta kaebus rahuldamata.

Patendiameti seisukohale on lisatud väljavõte EUIPO andmebaasist kaubamärgi nr 1273123 „CARAVAN“ kohta.

03.02.2020 esitas kaebaja komisjonile vastuse Patendiameti täiendavatele seisukohtadele.

Kaebaja peab eksitavaks Patendiameti EUIPO otsinguvahendile eSearch plus tuginevat viidet, mille kohaselt on keeldutud kaubamärgi nr 1273123 „CARAVAN“ registreerimisest Euroopa Liidu kaubamärgina. Kaebaja märgib, et EUIPO andmebaasis eSearch plus kättesaadavate materjalide ja kirjavahetuse kohaselt on Patendiameti poolt viidatud kaubamärgi näol tegemist kaebaja rahvusvahelise registreeringuga, mis oli märgitud Euroopa Liidu osas. EUIPO esitas nimetatud kaubamärgi suhtes esialgse osalise registreerimisest keeldumise teate (*provisional partial refusal*) 26.11.2015, milles EUIPO leidis, et kaubamärk „CARAVAN“ on kõikide teenuste, v.a *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* osas kirjeldav ja eristusvõimetu (teenuste *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* osas pidas EUIPO kaebaja sõnalist kaubamärki „CARAVAN“ registreeritavaks). Kaebaja palus EUIPO-l täpsustada teenuste loendit ja lisada EUIPO poolt keeldumises nimetatud teenustele piirangu „*by foot, car, taxi, coach, airplanes, and boats*“, millega välistati karavani-tüüpi sõiduvahenditega teenuste osutamine, st välistati kaubamärgi kirjeldavus ja eristusvõimetus. EUIPO aktsepteeris esitatud piirangu ja mais 2016 taotlus avaldati. Kaebaja on oma seisukohtadele lisanud EUIPO 19.05.2016 kirja, mille kohaselt loobus EUIPO piirangu kohaldamise tulemusel eelnevatest absoluutsetel alustel esitatud vastuväidetest.

Kaebaja lisab, et pärast avaldamist esitati kaubamärgi nr 1273123 „CARAVAN“ registreerimise vastu kaks vaidlustusavaldust ja üks kolmanda poole märkus. Kolmanda poole märkused esitati saksa keeles (ehkki taotluse esimese keelena oli märgitud inglise keel ja teise keelena itaalia keel) ja algse teenuste loendi suhtes, arvesse võtmata EUIPO poolt aktsepteeritud täpsustatud loendit, millega taotlus avaldati. Sellele vaatamata väljastas EUIPO kolmanda osapoole märkuste põhjal RV kaubamärgitaotluse osas esialgse täieliku keeldumise teate (*provisional total refusal*), s.t keeldumise kõikide teenuste osas, sh teenuste osas, mille suhtes ta oli teenuste loendi piirangu aktsepteerinud. EUIPO andmebaasist ei nähtu, et kolmanda poole märkused oleksid esitatud kaebaja esindajale, mis oleks võimaldanud kaebajal nendele vastata. Erinevatel põhjustel ei jõudnud ka WIPO-le edastatud EUIPO teade kaubamärgi täieliku registreerimisest keeldumise kohta õigeaegselt kaebaja esindajani, mistõttu sellele ei vastatud ja EUIPO kinnitas kaubamärgitaotluse täieliku registreerimisest keeldumise.

Kaebaja märgib, et seega on küll tõsi, et Patendiameti poolt viidatud Euroopa Liidu kaubamärki keelduti lõpuks registreerimast, ent kaebaja peab seejuures märkimisväärseks, et eelnevalt oli EUIPO taotluse kaebaja poolt esitatud täpsustatud loendiga avaldanud, seejuures ei esitanud EUIPO Patendiameti poolt viidatud teenuste *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* osas algses osalises keeldumisteates vastuväiteid, et need on kirjeldavad

või eristusvõimetud. Pärast taotleja poolt esitatud piirangu kohaldamist ei pidanud EUIPO kaubamärki kirjeldavaks ega eristusvõimekuks ka taotluse ülejäänud teenuste osas. Hilisem kaubamärgitaotluse registreerimisest keeldumine tulenes osaliselt protseduurilistest ebakohtadest.

Käesoleva vaidluse seisukohast peab kaebaja Patendiameti poolt viidatud EL kaubamärgiga „CARAVAN“ seoses oluliseks rõhutada ka seda, et EUIPO keeldumisotsuses märgitakse keeldumise alustena kaubamärgi kirjeldavust ja eristusvõime puudumist. EUIPO ei esitanud kordagi nimetatud kaubamärgi menetluse jooksul ega kaubamärgi registreerimisest keeldumise teates keeldumise alusena, et kaubamärk „CARAVAN“ võiks oma olemuselt eksitada tarbijaid, samas kui Patendiamet on leidnud, et kaebaja kaubamärk eksitab tarbijaid kõigi muude klassi 39 teenuste osas peale teenuste *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*. Kaebaja leiab, et on kaebuses ja menetluse käigus esitatud seisukohtades põhjalikult selgitanud, et vaidlusaluse kaubamärgi „CARAVAN“ kasutamisel reisiteenuste tähistamisel on välistatud tarbija tegelik eksitamine või oht, et tarbijat eksitataks. Patendiameti 02.01.2020 seisukohas viidatud kaubamärgi nr 1273123 menetlus EUIPO-s toetab kaebaja seisukohta.

Kaebaja seisukohale on lisatud EUIPO 19.05.2016 kiri kaubamärgi nr 1273123 „CARAVAN“ parandatud teenuste loetelu aktsepteerimise kohta.

16.03.2020 esitas Patendiamet komisjonile vastuse kaebaja täiendavatele seisukohtadele.

Patendiamet jääb täies ulatuses kõigi oma varem esitatud seisukohtade juurde ning vastuseks kaebaja väidetele märgib, et EUIPO menetluslikel otsustel ei ole praegusel juhul tähtsust ja need ei ole Eesti Patendiametile siduvad. Patendiamet märgib siiski selguse huvides, et 23.11.2016 vormistas EUIPO kaebaja viidatud menetluses keeldumisotsuse absoluutsetel alustel kõikide taotletud teenuste osas, millest teavitas ka kaubamärgi vastu vaidlustusi esitanud isikuid (Patendiameti seisukohtadele on lisatud vastavad EUIPO kirjad).

Patendiamet kordab, et sõna „CARAVAN“ tähendus inglise keeles on *haagis, haagissuvila, autoelamu, reisimiseks kohandatud vanker või mootorsõiduk*. Tähis „CARAVAN“ kirjeldab klassi 39 teenuste *arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad* liiki ja omadusi, näidates karavanireisi korraldamist koos sinna juurde kuuluvate dokumentidega ning sellel puudub kaubamärgina eristusvõime. Samuti on Patendiamet veendunud, et klassi 39 teenuste osas, mida ei osutata karavani tüüpi vahenditega, on tähis „CARAVAN“ tarbijaid eksitav reisiteenuste liigi ja omaduste suhtes, kuivõrd tarbijad, nähes tähist „CARAVAN“ loetelus toodud teenustel, eeldavad, et pakutakse karavaniturismi, karavanireiside korraldamise teenuseid. Tarbija tajub sõna „CARAVAN“ reisiteenuste korraldamisel teenuse liiki kirjeldava tähisena, mis näitab, et tegemist on karavanireisidega ning tarbijad ei eelda, et sõnaga „CARAVAN“ tähistatud auto-, bussireisid ei ole nimelt karavani tüüpi reisid.

Patendiamet teeb komisjonile ettepaneku liikuda kõnealuse asja lahendamisel lõppmenetluse etappi, kuivõrd selles asjas ei teki Patendiameti hinnangul nähtavasti enam uusi seisukohti ega vastuväiteid.

Patendiameti seisukohale on lisatud EUIPO kirjad seoses kaebaja kaubamärgi nr 1273123 Euroopa Liidu kaubamärgina registreerimisest keeldumisega.

13.04.2020 esitas kaebaja komisjonile oma lõplikud seisukohad, milles kinnitas, et jääb kõigi oma seni esitatud seisukohtade, põhjenduste ja nõuete juurde ning kordas kokkuvõtlikult põhilisemaid seisukohti. Kaebaja toob esile, et Patendiamet lähtub KaMS § 9 lg 1 p-de 2, 3 ja 6 kohaldamisel eeldusest, et tarbija tajub tähist „CARAVAN“ reisi- ja turismiteenuste osas üksnes kirjeldava tähisena, viitena matkaautole. Kaebaja on varem selgitanud, et tänu sõna *karavan* üldisele, juurdunud tähendusele (vrd *kaamelikaravan*) ja tänu sellele, et ingliskeelse sõna *caravan* eestikeelse vastena matkaauto tähenduses kasutatakse sõna *karavan* iseseisvalt, st väljaspool liitsõnu, harvem (ka ÕS toob eraldi esile, et sõna *karavan* ei soovitata kasutada tähenduses *auto- või haagissuvila*), ei taju tarbija tähist „CARAVAN“ taotletud reisi- ja turismiteenustega seonduvalt kirjeldavana. Kaebaja ei eita, et ingliskeelsel sõnal *caravan* on eesti keeles tähendused *haagis, haagissuvila vms*, ent kaebaja ei pea tõenäoliseks, et reisidokumentide vormistamise teenuste osas teeb tarbija tähise „CARAVAN“ suhtes üheselt järelduse, et teenus puudutab vaid matkaauto- või haagissuvilareiside dokumentide vormistamisega seotud teenuseid. Sõna *caravan* ei kirjelda kaebaja hinnangul kuidagi viidatud teenuseid, ja ingliskeelse sõna *caravan* juurdunud eestikeelne tähendus *karavan* tekitab tarbijas reisiteenuste osas pigem muid assotsiatsioone.

Neil põhjustel tähis „CARAVAN“ kaebaja hinnangul ka ei eksita tarbijat klassis 39 loetletud mitte-matkaauto tüüpi vahenditega osutatavate teenuste osas. Kaebaja kordab, et tarbijate eksitamise klausli rakendamise eeltingimus on tarbija tegelik eksitamine või oht, et tarbijat eksitatakse. Käesoleval juhul on kaebaja hinnangul eksitamine täielikult välistatud – reisis teenuste puhul on tarbija otsus kaalutletud, st tarbijal on selge arusaam, mida ta ostab, kusjuures enamikel juhtudel suhtleb tarbija otse teenuse pakkujaga enne teenuse ostmist (nt reisi broneerimist).

Kaebaja jääb seisukohale, et kaubamärgi „CARAVAN“ puhul on tõenäoline, et tarbija seostab seda tähist karavaniga sõna esmases, kõige üldisemas eestikeelses tähenduses (st *läbi kõrbe vm. asustamata ala liikuv inimeste ja kaamelite, harvemini muude veoloomade voor*), seda eriti arvestades sõnade äärmiselt sarnast hääldust ja kirjalpilti. Seega on kaebaja hinnangul tähis „CARAVAN“ reisis teenuste kontekstis tarbijate jaoks viide eksootilistele maadele või reisidele, mistõttu see ei ole reisis dokumentide vormistamise teenuste osas ei kirjeldav ega eristusvõimetu, ega eksita tarbijat mitte-matkaauto tüüpi vahenditega osutatavate reisis teenuste osas.

Kaebaja jääb ka seisukohale, et asjaolu, et nii paljudes EL riikides on rahvusvaheline kaubamärk „CARAVAN“ saanud õiguskaitse (sh klassis 39), loob EL liikmesriikide ühtlustatud kaubamärgisüsteemi valguses eelduse, et kaubamärk on registreeritav taotletud teenuste osas ka teistes liikmesriikides, sh Eestis. Teisiti saaks kaebaja hinnangul olla vaid juhul, kui Eesti osas kehtiksid mingisugused erilised asjaolud. Käesoleval juhul ei ole Patendiamet selliseid erilisi asjaolusid esile toonud. Kaebaja ei pea tõenäoliseks ega tõsiseltvõetavaks, et Eesti tarbija tajuks tähist „CARAVAN“ reisis dokumentide vormistamise kontekstis või reisis teenuste osutamisel mitte-matkaauto tüüpi sõiduvahenditega oluliselt teistmoodi kui tarbijad Ühendkuningriigis või mitmetes teistes, sh naabruses asuvates Euroopa riikides.

Kaebaja palub kaebuse rahuldada.

30.06.2020 esitas Patendiamet komisjonile oma lõplikud seisukohad, teatades, et jääb täies ulatuses kõigi oma varasemate seisukohtade juurde ja korrates neid. Patendiamet palub jätta kaebus rahuldamata.

24.07.2020 alustas komisjon kaebuse lõppmenetlust.

Komisjoni seisukohad ja otsus

Komisjon, tutvunud menetlusosaliste seisukohtadega ning hinnanud esitatud tõendeid kogumis, leiab järgmist.

Käesolevas asjas on vaatluse all kaubamärk „CARAVAN“ (rahvusvaheline registreering nr 1274940), mille Eesti suhtes hilisema märkimise kuupäev on 31.03.2017. Tulenevalt märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe protokollis art 3 lg 4, art 3ter ja art 4 lg 1(a) koosmõjust tuleb rahvusvaheliste kaubamärkide puhul rahvusvahelise registreeringu või territoriaalse laiendamise nõude korral selle registreerimise kuupäeva (s.t hilisema märkimise kuupäeva) käsitleda ühtlasi kaubamärgi taotluse esitamise kuupäevana. Alates 01.04.2019 kehtiva KaMS § 72 lg 14 kohaselt Patendiameti tehtud otsuse peale esitatud kaebuse või vaidlustusavalduse lahendamisel ning otsuse tühistamise korral uue otsuse tegemisel taotluse kohta, mis on esitatud enne 2019. aasta 1. aprilli ja mille kohta on tehtud otsus pärast 2004. aasta 1. maid, kohaldatakse taotluse esitamise ajal kehtinud kaubamärgi registreerimisest keeldumise aluseid ja lähtutakse asja menetlemise ajal kehtivast menetlusnormist. Seega kuulub käesolevas asjas kaubamärgi õiguskaitset välistavate asjaolude tuvastamise osas kohaldamisele kaubamärgiseadus selle 31.03.2017 kehtinud redaktsioonil. Menetlusnormide osas kuuluvad samas kohaldamisele kehtivad tööstusomandialased õigusaktid, sh KaMS ja TÕAS nende käesoleval ajal kehtivates redaktsioonides.

Kaebaja on esitanud kaebuse Patendiameti 26.03.2019 otsuse nr 7/R201700387 peale, millega Patendiamet keeldus osaliselt sõnalise kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimisest tuginedes KaMS § 9 lg 1 p-des 2, 3 ja 6 sätestatud õiguskaitset välistavatele asjaoludele. Kaubamärgi „CARAVAN“ hilisema märkimise kuupäeval 31.03.2017 kehtinud:

- KaMS § 9 lg 1 p 2 kohaselt ei saa õiguskaitset tähis, millel puudub eristusvõime, kaasa arvatud üksik stiliseerimata täht, üksik stiliseerimata arv või üksik värv;
- KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaselt ei saa õiguskaitset tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise

aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud;

- KaMS § 9 lg 1 p 6 kohaselt ei saa õiguskaitses tähis, mis oma olemuselt võib tarbijat eksitada kaupade või teenuste liigi, kvaliteedi, hulga, otstarbe, väärtuse, geograafilise päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aja või kaupade või teenuste teiste omaduste suhtes.

Vaatluse all oleva kaebaja kaubamärgi reproduktsioon koos teenustega, mille osas Patendiamet kaubamärgi registreerimisest keeldus, on järgmine:

CARAVAN

Klass 39: *Arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad; arranging travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; providing information relating to travel in the field of travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation via a web site; travel guide services by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel information services in relation to travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel route planning in relation to travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel tour conducting by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel tour guide services by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel tour operating by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; travel tour organizing by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation; providing information on travel planning in relation to travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation via a web site; personally escorted travel tours by foot, car, bicycle, bus, train, taxi, coach, aeroplane, helicopter, drone, boat, submarine, ferry or any other non-caravan means of transportation.*

Patendiamet on kaebaja kaubamärgi registreerimisest eelnimetatud klassi 39 teenuste osas keeldunud põhjendustel, et kaubamärk „CARAVAN“ on teenustega „*arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*“ seoses kirjeldav (KaMS § 9 lg 1 p 3) ja eristusvõimega (KaMS § 9 lg 1 p 2), ning et ülejäänud klassi 39 teenustega seoses on kaubamärk tarbijaid eksitav (KaMS § 9 lg 1 p 6). Kaebaja Patendiameti seisukohtadega ei nõustu ja leiab, et klassi 39 teenuste osas kaubamärgi õiguskaitses välistavaid asjaolusid ei esine, mistõttu on Patendiameti keeldumisotsus põhjendamata ja ebaseaduslik.

Mis puudutab tähise „CARAVAN“ tähendust, siis nõustub komisjon Patendiametiga, et ingliskeelne sõna „caravan“ on tõlgitav eesti keelde kui „karavan“ ning selle sõna üks tähendusi on muu hulgas *haagis, haagissuvila, autoelamu, reisimiseks kohandatud vanker või mootorsõiduk*. Sellele ei ole põhimõtteliselt vastu vaielnud ka kaebaja, olgugi et kaebaja on leidnud, et sõna „caravan“/„karavan“ esmane eestikeelne tähendus on *läbi kõrbe vm. asustamata ala liikuv inimete ja kaamelite, harvemini muude veoloomade voor, samuti pikk rodu üksteise järel liikuvaid laevu, autosid vm. liiklusevahendeid või killavoor (ida- ja lõunamaades); pikk sõidukirodu*, ning osutanud, et ÕS-i kohaselt ei soovitata sõna „karavan“ kasutamist tähenduses *auto- või haagissuvila*. Komisjon leiab, et kuigi sõna „karavan“ kasutamine eesti keeles *auto- või haagissuvilale* viitamisel võib olla ebasoovitav, ei tähenda see, et praktikas sõna sellises tähenduses ei kasutataks ning Patendiameti esitatud tõendid (mh ekspertiisimenetluses kaebajale esitatud Patendiameti 18.06.2018 ja 21.11.2018 kirjade lisad) ka näitavad selle sõna kasutamist Patendiameti osutatud viisil.

Komisjon ei leia, et ühe, keelekasutuses juurdunud uuema tähenduse (*haagissuvila* jms) asemel teise, etümoloogiliselt algse tähenduse (*läbi asustamata ala liikuv voor* jms) rõhutamine kaebaja poolt, kes on leidnud, et see on tajutav „kaudse viitena eksotilistele maadele või reisidele“ – teisisõnu ühe kirjeldava tähenduse asendamine teise, potentsiaalselt samavõrd kirjeldava tähendusega – oleks kaebuse rahuldamise aspektist perspektiivikas.

Komisjon ei nõustu siiski Patendiametiga selles, et eelnevast tulenevalt on kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimine kaebaja nimele igal juhul õigusvastane Patendiameti kaevatava otsusega keeldutud klassi 39 teenuste (mille loetelu on kaebaja ekspertiisimenetluse kestel täpsustanud) tähistamiseks tulenevalt KaMS § 9 lg 1 p-dest 2, 3 ja 6, seda järgmistel põhjustel.

Patendiamet on õigesti osutanud, ning seda kinnitab ka Euroopa Kohtu praktika, et kaubamärgi eristusvõime hindamisel tuleb esiteks arvestada kaubamärgitaotluses sisalduvaid kaupu ja teenuseid

ning teiseks hinnata taotletava tähise tajumist asjassepuutuva avalikkuse poolt, kelleks on keskmine tarbija, kes on piisavalt teadlik, mõistlikult tähelepanelik ja arukas (C-363/99, p 34; liidetud kohtuasjad C-456/01 P ja C-457/01, p 35). Käesoleval juhul on vaatluse all kaevatava Patendiameti otsusega keeldutud teenused, mida võib iseloomustada koondnimetusega kui erinevad *reisi(korraldus)- ja ekskursiooniteenused*. Sellised teenused on komisjoni hinnangul reeglina suunatud kõigile tarbijatele, seega teenuste sihtgrupiks on käesoleval juhul kõik Eesti inimesed, s.t keskmine Eesti tarbija. Samal ajal on komisjoni hinnangul oluline silmas pidada, et kuna reisi-teenuste tarbimisega seotud kulud on üldjuhul suuremad inimeste igapäevaste tarbekaupade ja -teenustega seotud kuludega võrreldes, on keskmine tarbija reisi-teenuste valikul ja tarbimisel keskmisest tähelepanelikum.

Komisjon leiab, et Patendiamet, kuigi õigesti tõdedes, et sõna „caravan“/„karavan“ saab kasutada ja kasutataksegi Eestis muu hulgas tähenduses *auto- või haagissuvila*, ei ole kaubamärgi ekspertiisi menetluses kogutud ja kaebajale esitatud tõendite põhjal põhjendatult leidnud, et kasutuskontekstist tulenevalt ei saa käesoleval juhul kaebaja kaubamärgile õiguskaitset anda seoses kaevatava Patendiameti otsusega keeldutud klassi 39 teenustega. Patendiameti mõttekäigust nähtuvalt on amet KaMS § 9 lg 1 p-de 2, 3 ja 6 kohaldamisel lähtunud seisukohast, et kuna karavanid ehk auto- või haagissuvilad on kasutatavad reisimisel (nt puhkusereisideks), siis järelikult on need seotud ka reisikorraldusteenustega. Komisjon leiab, et sellise seisukoha eelduseks on kõigepealt tuvastada, kas ja mil määral Eestis üldse eksisteerib nn karavani-tüüpi sõiduvahenditega seonduv reisikorraldusteenuste turg. Teisisõnu peab komisjon oluliseks teha vahet, kas inimesed (tarbijad) korraldavad reisi neile kuuluva või renditud karavani-tüüpi sõiduvahendiga ise – näiteks perekond ostab või rendib karavani ning sõidab sellega vastavalt enda planeeritud trajektoorige – või kasutavad reisimiseks just nimelt kolmanda isiku pakutatavat reisikorraldusteenust. Kuna Patendiamet ei ole kaevatavas otsuses sellisele vahe tegemisele tähelepanu pööranud, ei ole komisjonil käesoleval juhul võimalik anda lõplikku hinnangut, kas Patendiameti seisukohad kaebaja kaubamärgi õiguskaitset välistavate asjaolude osas nende lõppjäreldestes on õiged, kuid komisjon selgitab ja põhjendab järgmist.

Komisjoni hinnangul kirjeldavad ja tutvustavad Patendiameti esitatud tõendid küll erinevaid karavanireiside võimalusi, kuid seda üldistatult öeldes põhimõttel „osta/rendi karavan ja sõida puhkama“, s.t korralda ise karavani-reis. Tõenditest ei nähtu, et keegi Eestis pakuks karavanireise reisikorraldusteenusena. Komisjon märgib siinkohal, et kuigi Eestis võib karavani-tüüpi sõiduvahenditega seonduv reisikorraldusteenuste turg käesoleval ajal puududa (vähemalt ei nähtu sellise turu olemasolu Patendiameti tõenditest), ei tähenda see vältimatult, et sõna „CARAVAN“ ei võiks olla vastavate reisi-teenuste osutamise seoses kirjeldav, kuna karavanireiside korraldamise seotud teenuste osutamine on põhimõtteliselt ilmselt siiski võimalik. Seega võis Patendiamet kaebaja kaubamärgi ekspertiisi algfaasis, kui kaebaja ei olnud veel oma klassi 39 teenuste loetelu piiranud ja täpsustanud, põhjendatult leida, et tähis „CARAVAN“ oli taotletavate reisi-teenustega seoses kirjeldav KaMS § 9 lg 1 p 3 tähenduses. Küll aga mõjutab karavanireiside korraldamise seotud turu puudumine komisjoni hinnangul seda, kas see tähis on ka KaMS § 9 lg 1 p 6 tähenduses eksitav selliste reisi-teenuste osas, mille puhul on reisimine karavani-tüüpi sõiduvahenditega klassi 39 teenuste loetelust välistatud.

Komisjon leiab, et kui väljakujunenud karavani-tüüpi sõiduvahenditega seotud reisikorraldusteenuste turgu ei eksisteeri, siis ei ole tarbijatel tähisega „CARAVAN“ seoses tõenäoliselt ka erilisi ootusi, et selle tähise all pakutavad reisikorraldusteenused on seotud just karavani-tüüpi sõiduvahenditega reisi-teenustega. Seetõttu ei pea komisjon Patendiameti esitatud tõendite põhjal tõenäoliseks, et tarbija, puutudes kokku tähisega „CARAVAN“ mitte karavani-tüüpi sõiduvahenditega osutatavatel reisi-teenustel, saab selliste teenuste liigi või muude omaduste suhtes eksitatud. Eksitamise tõenäosust vähendab asjaolu, et kaubamärgi registreerimisega teenuste suhtes, mis ei hõlma karavanireisidega seotut (*non-caravan means*), ei kehtestata kaubamärgiomanikule keeldu kasutada kaubamärki ka karavanireisidega seotud teenuste tähistamisel; kaubamärgiregistreering määrab üksnes omaniku ainuõiguse ulatuse, mitte tema lubatud tegevusvaldkonnad. Seejuures tuleb arvestada ka seda, et nagu komisjon eespool leidis, on keskmine tarbija reisi-teenuste valikul ja tarbimisel keskmisest tähelepanelikum ning eelduslikult ei langeta ostuotsust üksnes teenuse osutamisel kasutatava kaubamärgi põhjal, vaid tunneb suuremat huvi teenuse täpsema kirjelduse ja omaduste suhtes. Nagu ka kaebaja Euroopa Kohtu praktikale viidates õigesti on osutanud, on eksitamise alusel kaubamärgi registreerimisest keeldumise eelduseks tegelik eksitamine või tarbijate eksitamise piisavalt suure ohu olemasolu (C-259/04, p 47; C-87/97, p 41). Tarbijate tegelikku eksitamist Patendiameti esitatud tõenditest ei nähtu ning need tõendid ei võimalda komisjoni hinnangul teha ka järeldust, et käesoleval juhul esineks tarbijate eksitamise piisavalt suur oht. Neil asjaoludel leiab komisjon, et Patendiamet ei ole piisavalt põhjendanud kaebaja kaubamärgile õiguskaitse andmisest keeldumist kõigi nende klassi 39 teenuste osas, mille puhul leidis Patendiamet õiguskaitse andmise vastuolus olevat KaMS § 9 lg 1 p-ga 6.

Mis puudutab kaubamärgi „CARAVAN“ registreerimisest keeldumist seoses teenustega „*arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*“ KaMS § 9 lg 1 p 3 (kirjeldavus) ja KaMS § 9 lg 1 p 2 (eristusvõimetus) alusel, leiab komisjon järgmist. Komisjoni hinnangul ei ole reisiteenuse osana potentsiaalselt osutataval viisade, passide või muude reisidokumentide organiseerimise teenusel selliseid tunnuseid, mis oleksid iseloomulikud spetsiifiliselt karavani-tüüpi sõiduvahenditega seotud reisikorraldusteenustele. Teisisõnu, komisjonile teadaolevalt ei eeldaks karavani-tüüpi sõiduvahenditega seotud reisikorraldusteenus seda, et tarbija vajab sellisel juhul muud tüüpi reisidokumente teistsuguste reisiteenustega võrreldes. Patendiameti esitatud tõenditest ei nähtu igatahes vastupidist. Tarbijatel puuduvad seetõttu komisjoni hinnangul ootused, et viisade, passide või muude reisidokumentide organiseerimise teenuse kontekstis tähistatakse tähisega „CARAVAN“ konkreetset karavani-reisiks vajalike dokumentide organiseerimise teenust. Teenust „*arranging for travel visas, passports and travel documents for persons traveling abroad*“ ennast sõna „CARAVAN“ ilmselgelt ei kirjelda. Seetõttu leiab komisjon, et Patendiamet on põhjendamatult keeldunud nimetatud teenuse osas kaubamärgile „CARAVAN“ õiguskaitse andmisest KaMS § 9 lg 1 p 3 alusel. Kuivõrd kaevatava otsuse põhjendustest nähtuvalt on Patendiamet pidanud kaebaja kaubamärgi mitteregistreeritavaks KaMS § 9 lg 1 p 2 (eristusvõimetus) alusel tulenevalt kaubamärgi väidetavast kirjeldavusest KaMS § 9 lg 1 p 3 tähenduses, on Patendiameti otsus samamoodi põhjendamatu ka seoses KaMS § 9 lg 1 p-ga 2.

Seoses menetlusosaliste viidetega nii kaubamärgile „CARAVAN“ õiguskaitse võimaldamisega kui mittevõimaldamisega erinevates EL liikmesriikides leiab komisjon, et sellele ei saa omistada põhimõtetlist tähtsust. Komisjon märgib, et Euroopa Kohtu praktikas on leitud, et ühe riigi pädeva asutuse otsused kaubamärkide registreeritavuse küsimuses ei ole siduvad teiste riikide pädevatele asutustele, kuna iga kaubamärgi registreeritavus oleneb konkreetse juhtumi konkreetsetest asjaoludest (C-218/01, p 62). Seejuures on iseäranis käesoleval juhul menetlusosaliste viidete põhjal näha, et kaubamärgi „CARAVAN“ on eri liikmesriikide lõikes peetud nii registreeritavaks kui mitteregistreeritavaks. Seega ei saa käesolevas asjas teiste riikide praktika põhjal öelda, et tähise „CARAVAN“ osas peaks üht lähenemist eelistama teisele.

Ülaltoodud põhjustel leiab komisjon, et Patendiamet ei ole kaevatavat otsust piisavalt põhjendanud leides, et kaebaja kaubamärgi „CARAVAN“ osas esinevad KaMS § 9 lg 1 p-des 2, 3 ja 6 sätestatud õiguskaitset välistavad asjaolud. Kaebus kuulub seetõttu rahuldamisele ning Patendiametil tuleb jätkata kaubamärgi „CARAVAN“ menetlust komisjoni käesolevas otsuses toodud põhjendusi arvestades. Kui Patendiamet peaks jätkatavas menetluses jääma seisukoha juurde, et kaebaja kaubamärgi osas siiski esinevad õiguskaitset välistavad asjaolud, peavad selleks olema kaalukamad põhjendused ja tõendid kui pelgalt need, mis tulenevad asjaolust, et tarbijad saavad ise korraldada karavani-reise.

Kuna kaebus rahuldatakse, makstakse kaebajale tagasi kaebuse esitamisel tasutud riigilõiv (TÕAS § 61 lg 2²).

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes TÕAS §-st 61 ning KaMS § 9 lg 1 p-dest 2, 3 ja 6, komisjon

o t s u s t a s:

- 1) kaebus rahuldada, tühistada Caravan Tours, Inc. kaubamärgi „CARAVAN“ (rahvusvaheline registreering nr 1274940) kohta tehtud Patendiameti 26.03.2019 otsus nr 7/R201700387 ja kohustada Patendiametit jätkama menetlust komisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades;**
- 2) maksta kaebajale tagasi kaebuse esitamisel tasutud riigilõiv.**

Riigilõivu tagasi saamiseks tuleb kaebajal käesoleva otsuse jõustumise järgselt esitada vastav riigilõivu tagastamise avaldus Patendiametile.

Kaebaja võib esitada kaebuse komisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kahe kuu jooksul komisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses, kaasates puudutatud isikuna Patendiameti. Kaebaja teavitab viivitamata komisjoni kaebuse esitamisest.

Kui kaebust ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kahe kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele.

Kui kaebus esitatakse, kuid kohus ei võta seda menetlusse, jätab kaebuse läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub komisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

(allkirjastatud digitaalselt)

Sulev Sulsenberg

Tanel Kalmet

Priit Lello